

Kierrätyspuiston vaihemaakuntakaava

Maakuntavaltuuston käynnistyspäätöksen 18.6.2018 taustat ja perustelut

Kierrätyspuiston tarve

Kiertotalous on Lahden seudulla voimakkaasti kasvava toimiala, mikä on synnyttänyt tarpeen uudelle keskitetylle teollisuuden jätehuollon, kierrätyksen ja uusiotuoteteollisuuden alueelle.

Useat yritykset ovat viime vuosina ilmaisseet halukkuutensa sijoittaa kierrätystoimintoja Lahden seudulle. Tällä hetkellä Kujala toimii ainoana koko seutua palvelevana jätteenkäsittelyalueena, eikä sitä pystytä enää merkittävästi laajentamaan. Kujalaan ei mahdu enää uusia tilaa vaativia toimintoja ja lisäksi Kujalan loppusijoitusalueen kapasiteetti täyttyy noin viiden vuoden kuluessa. Tilanne on johtanut siihen, että yritysten uusia kierrätystoimintoja on viime vuosina hajasijoitettu teollisuusalueille eri puolille kaupunkiseutua. Näin toimintojen haitat hajaantuvat ja teolliset symbioosit jäävät osin hyödyntämättä. Huolena on myös alan pk-yritysten tulevaisuus, jotka tarvitsevat tuekseen keskitettyjä palveluja. Uuden jätehuollon ja kierrätyksen alueen tarve Lahden seudulla on ilmeinen ja akuutti.

Tavoitteena on, että uusi jätteenkäsittelyalue mahdollistaa alan yrityksille logistisesti tehokkaan sijoittumisen ja kannattavan liiketoimintaympäristön sekä yritysten välisten teollisten symbioosien kehittämisen ja monipuolisen palveluinfran. Kierrätyspuistossa käsitellään mm. ylijäämäkaita, rakennusten purkujätteitä, jätteenpolton tuhkia ja energiahäyötykäyttöön toimitettavia materiaaleja. Yhdyskuntajätteet käsitellään jatkossakin Kujalassa. Kierrätyspuiston tulee palvella teollisuuden tarpeita pitkälle tulevaisuuteen, jolloin alueen koon on oltava vähintään 100 hehtaaria. Alue pitää sisällään mahdollisuuden myös hyödyntämiskelvottomien teollisuuden jätteiden loppusijoitukselle.

Aiemmat vaiheet: Nastolan kierrätyspuisto -hanke ja Maakuntakaava 2014

Vuosien 2014–2015 aikana kartoitettiin jätteen käsittelyyn soveltuvan alueen sijoittamista entisen Nastolan kunnan alueelle. Sijoituspaikan vaihtoehtoiksi esitettiin Nastolan Kirviän ja Montarin alueita, joista tehtiin alustavat suunnitelmat ja toteutettiin YVA-menettely. Hanke herätti erittäin vilkasta keskustelua asukkaiden keskuudessa. Nastolan YVA-menettelyn jälkeen päätettiin käynnistää sijaintipaikkatarkastelu laajemmalla alueella.

Päijät-Hämeen maakuntakaavaa varten tehtiin vuonna 2013 selvitys Päijät-Hämeen materiaalinkäsittelyterminaalien mahdollisista sijaintipaikoista. Selvityksessä tarkasteltiin sekä kierrätyspuistoon liittyviä tarpeita että energiapuun käsittelyyn liittyviä tarpeita. Maakuntakaavatyön aikana ei kuitenkaan ehditty tekemään riittävän tarkkaa vertailua aluevaihtoehtojen välillä, jotta kierrätyspuisto olisi voitu osoittaa aluevarauksena. Maakuntakaavaan päädyttiin esittämään seitsemän luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealuetta, joiden tarkoituksena oli ohjata tarkempien selvitysten kohdentamista. Näissä alueissa oli mukana viisi aluetta kaupunkiseudulta mukaan lukien Nastolan kierrätyspuiston vaihtoehdot. Kehittämisen kohdealue -merkintä ei ole kuitenkaan maakuntakaavan osalta riittävä mahdollistamaan jätteenkäsittelytoimintoja. Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan 2.12.2016.

Sijaintipaikkaselvitys 2017

Päijät-Hämeen liiton johdolla toteutettiin vuoden 2017 aikana Kierrätyspuiston sijaintipaikkaselvitys. Lisätietoja hankkeesta:

<http://www.paijat-hame.fi/maakuntakaava/aluesuunnittelu/kierratyspuisto/>

Sijaintipaikkaselvityksen lähtökohtana oli kymmenen paikkatietomenetelmällä kartoitettua aluevaihtoehtoa. Näitä vaihtoehtoja vertailtiin monipuolisilla kriteereillä. Selvitys tehtiin tiiviissä vuorovaikutuksessa asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Sijaintipaikkaselvityksen tuloksena saatiin neljä parasta aluevaihtoehtoa, jotka ovat:

1. Kehätien alue Hollolassa
2. Marjasuon alue Tuuliharjan vieressä Orimattilassa
3. Matomäen alue Nastolan eteläpuolella Orimattilassa
4. Loukkaanmäen alueen nelostien länsipuolinen osa Orimattilassa.

Selvityksen johtopäätöksenä esitettiin, että edellä mainitut neljä aluevaihtoehtoa valitaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja vaihemaakuntakaavassa tarkemmin tarkasteltaviksi.

YVA-menettely 2018–2020

Ympäristövaikutusten arviointi- eli YVA-menettelyn avulla pyritään vähentämään tai kokonaan estämään hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia. YVAssa hankkeen vaikutukset arvioidaan suunnittelun yhteydessä ennen päätöksentekoa. YVA on suunnittelun apuväline, jonka tulokset on otettava huomioon hankkeen lupaharkinnassa. YVA-menettelyssä tuotetaan tietoa päätöksentekoa varten, mutta menettelyssä itsessään ei tehdä päätöksiä. Varsinaiset päätökset kierrätyspuistoalueen sijoittumisesta tehdään vaihemaakuntakaavaprosessissa. Alueen tarkemmat rajaukset ja toiminnot ratkaistaan kunnan kaavoituksessa ja ympäristölupamenettelyssä.

Kierrätyspuistohankkeen YVA-menettelyn käynnistämistä on valmisteltu kevään 2018 aikana. YVA-menettely kytketään vahvasti vaihemaakuntakaavatyöhön. Kuntien, liiton ja yhtiöiden kanssa on sovittu, että Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy toimii YVA-menettelyssä hankkeesta vastaavana. YVA-menettelyn rahoittavat Lahden ja Orimattilan kaupungit, Hollolan kunta sekä Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy ja Lahti Energia Oy. YVA-menettelyn tarkoituksena on tuottaa tietoa kierrätyspuiston toimintojen vaikutuksista ja vertailla aluevaihtoehtojen vaikutuksia keskenään. YVA-menettelyssä panostetaan vahvasti vuorovaikutukseen asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. YVA-menettelyn rinnalla on tarkoitus tuottaa myös muuta tietoa esimerkiksi hankkeen toteuttamiskustannuksista päätöksentekoa varten. YVA-menettely on mahdollista käynnistää syksyllä 2018 ja se kestää noin kaksi vuotta.

Vaihemaakuntakaava 2018–2020

Uuden merkitykseltään seudullisen jätteenkäsittelyalueen sijaintipaikka tulee ratkaista maakuntakaavassa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntakaava voidaan laatia vaiheittain tai osa-alueittain. Vaihemaakuntakaava eroaa kattavasta kokonaismaakuntakaavasta siinä, että vaihemaakuntakaavassa käsitellään vain jotakin tiettyä aihealuetta tai tiettyjä aihealueita. Päijät-Hämeessä on perinteisesti pidetty mielekkäämpänä kokonaismaakuntakaavojen laatimista. Kuitenkin tässä tilanteessa, jossa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 on hiljattain valmistunut ja kierrätyspuistoalueen ratkaisun tarve on akuutti, vaihemaakuntakaava nähdään parhaana menettelytapana. Ajatuksena on, että vaihemaakuntakaavan

valmistuttua nykyinen maakuntakaava 2014 päivitetäisiin vaihemaakuntakaavan ratkaisulla. Kaavojen yhdistelmä korvaisi nykyisen maakuntakaavan.

Vaihemaakuntakaavatyö ja YVA-menettely kytketään toisiinsa. YVA-menettelyllä on oma lakisääteinen tarkoituksensa hankkeen suunnittelussa. Tämän lisäksi menettelyssä tuotetaan tietoa, jota käytetään hyväksi vaihemaakuntakaavan ratkaisussa. Käytännössä YVA-menettelyn ja muiden selvitysten avulla kierrätyspuiston aluevaihtoehtoja voidaan vertailla keskenään aiempia selvityksiä tarkemmin ja kattavammin. Myös prosesseihin liittyvä osallistaminen yhdistetään. Käytännössä vaihemaakuntakaavatyötä ja YVAa esitellään yhteisissä yleisötilaisuuksissa ja lakisääteisiä kuulemisia pidetään mahdollisuuksien mukaan samanaikaisesti molemmissa prosesseissa.

Vaihemaakuntakaavassa on tarkoitus ratkaista kierrätyspuiston sijaintipaikka ja siihen suoraan kytkeytyvät merkitykseltään seudulliset asiat. Tällaisia asioita ovat aluevarauksen yleispiirteinen rajausta, alueen tarvitsemat tieyhteydet ja teknisen huollon verkostot sekä kierrätyspuiston tarkempaa suunnittelua ohjaavat määräykset. Vaihemaakuntakaavassa ei ole tarkoitus käsitellä muita teemoja tai ratkaista muita kysymyksiä.

Osana vaihemaakuntakaavan laatimista laaditaan sellaiset tarpeelliset selvitykset, jotka eivät kuulu YVA-menettelyyn. Yksi tällainen selvitys on jo käynnissä oleva selvitys Päijät-Hämeen elinkeinoelämän alueiden merkittävydestä, jossa tarkastellaan myös kierrätyspuiston aluevaihtoehtoja osana Päijät-Hämeen elinkeinoelämän alueiden kokonaisuutta. Toinen tällainen selvitys voi olla selvitys Päijät-Hämeen ekosysteemipalveluista, josta Päijät-Hämeen liitossa on käyty keskusteluja. Tästä selvityksestä saataisiin tietoa kierrätyspuiston aluevaihtoehtojen ekosysteemipalveluista ja niiden taloudellisesta merkityksestä osana maakunnan ekosysteemipalvelujen kokonaisuutta. Myös jätteenkäsittelyalueiden nykytila on tarpeen selvittää. Laadittavat selvityksen tarkentuvat maakuntakaavaprosessin edetessä.

YVA-menettelyn ja vaihemaakuntakaavan alustava aikataulu on esitetty tämän asiakirjan lopussa.

Maakuntauudistuksen vaikutukset

Maakuntauudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan kierrätyspuistohankkeeseen. YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena toimii vuoden 2019 loppuun asti Hämeen ELY-keskus ja tämän jälkeen valtion lupa- ja valvontavirasto LUOVA. Vastaavasti vaihemaakuntakaavan laatimisesta vastaa vuoden 2019 loppuun asti Päijät-Hämeen liitto ja tämän jälkeen uusi Päijät-Hämeen maakunta. Viranomaisten tulee kuitenkin huolehtia viranomaistoiminnan jatkuvuudesta uudistusten yli.

Maakuntauudistukseen on kytketty myös litin kunnan siirtyminen Kymenlaaksosta Päijät-Hämeen maakuntaan vuoden 2020 alusta alkaen. Tämä huomioidaan vaihemaakuntakaavatyössä siten, että kaavaan liittyvissä selvityksissä ja osallistamisessa liitti on täysipainoisesti mukana osana Päijät-Hämeen maakuntaa. Kuitenkin virallisissa asiakirjoissa, kuten valmistelu- ja ehdotusvaiheen maakuntakaavakartoilla, litin kunnan alueelle ei voida osoittaa merkintöjä ennen vuotta 2020. Tämä johtuu siitä, että Päijät-Hämeen liitolla ei ole ennen tätä kaavoitus-oikeutta litin alueella.

Alustava aikataulu

KIERRÄTYSPUISTON YVA-MENETTELY JA VAIHEMAAKUNTAKAAVA

